

ARCHEOLOGIENOTA

KALMTHOUT BAKERY
(prov. ANTWERPEN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Bert ACKE, Bart BARTHOLOMIEUX,
Marie LEFERE

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016K204

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: zie privacyfiche
- ➔ Erkende archeoloog: Marie Lefere, OE/ERK/Archeoloog/2016/00104
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Kalmthout Kapellensteenweg 398-408 (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 157134,94m; Y: 229258,52m
X: 157046,36m; Y: 229293,79m
- ➔ Kadastergegevens: Kalmthout, afdeling 1, sectie F, percelen 001v1, 001l7, 001k7, 001w1, 00h7, 001k3, 001w0, 001x4 (zie plan in bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Inzake historisch bronnenmateriaal zijn de relevante bestaande bronnen en historische kaarten geraadpleegd via internet. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Daarom is voor een deel van het projectgebied een verder vooronderzoek noodzakelijk is. Het voorkomen van archeologische resten uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen kan niet worden noch bevestigd noch ontkracht worden.

Om het volledige archeologische potentieel te kunnen inschatten wordt er voorgesteld om een vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren. Het betreft een proefsleuvenonderzoek waarbij men zicht zal krijgen op de aard, bewaringstoestand, spreiding en datering van de eventueel aanwezige archeologische sporen.

Op het plangebied worden 3 appartementsgebouwen gebouwd, samen met een ondergrondse parkeergarage. Daarvoor wordt 1 grote bouwput gegraven, waarbij het grootste deel van het terrein zal worden verstoord, enkel de zuidwestelijke hoek van het terrein wordt onverstoord gelaten.

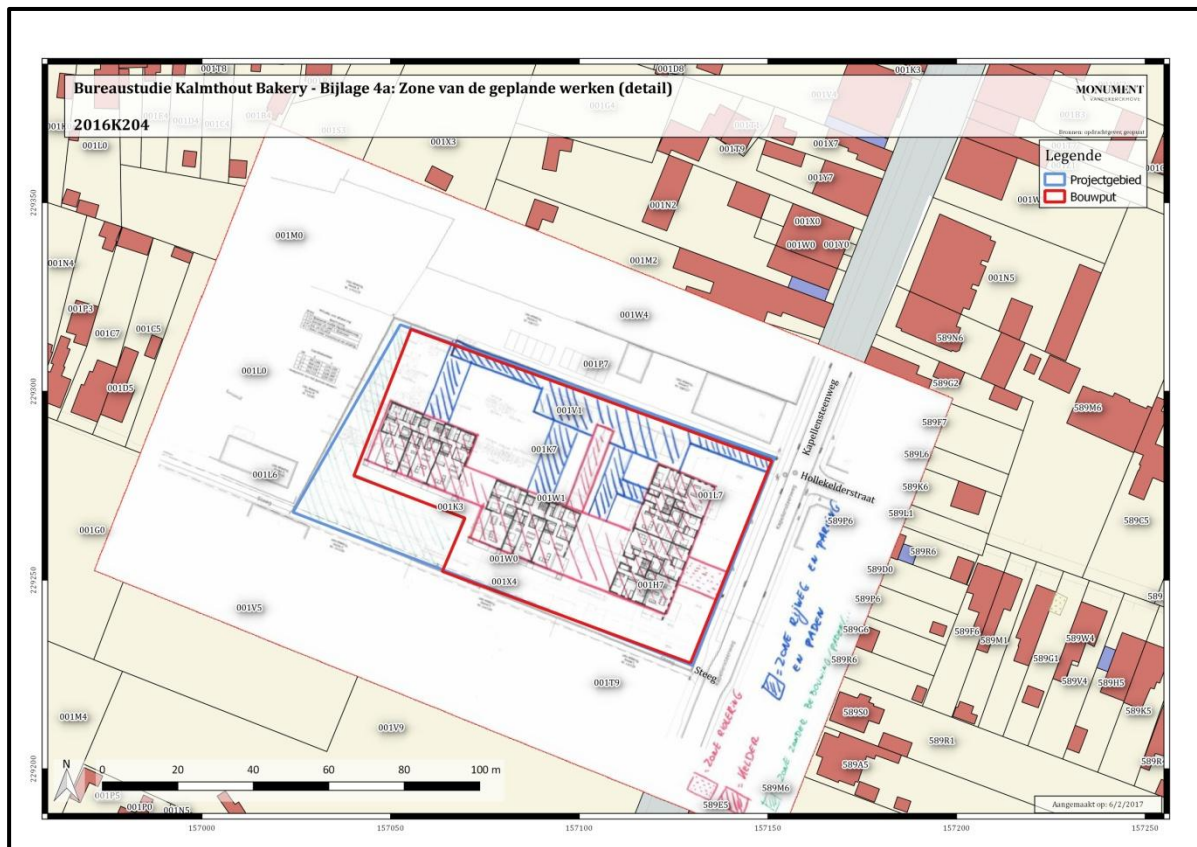
Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende onderzoeksfases moeten voldoen. De terreinen zijn momenteel nog in gebruik en deels bebost. Een groot deel van het projectgebied is tevens zodanig bebouwd dat een terreinonderzoek enkel kan plaatsvinden na afbraakwerken. Afbraakwerken en kappen van bomen zal echter pas gebeuren na het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning. Economisch is het wenselijk dat elk onderzoek in 1 fase kan gebeuren, vandaar dat verder vooronderzoek moet gebeuren via uitgesteld traject.

- **Planafbakening**

De totale site heeft een oppervlakte 6378m² waarvan het grootste deel zal worden ontwikkeld. Er zal één grote bouwput worden uitgegraven voor de bouw van 3 individuele appartementsblokken en een gezamenlijk ondergrondse parking (zie Figuur 1, bijlage 1).

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voor het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek weergegeven. Deze onderzoeksvragen dienen allen te worden beantwoord.

Figuur 1: Inplantingsplan met in het blauw omlijnd het projectgebied. Enkel de groene zone (linksonder) wordt niet verstoord. De locatie van de bouwput wordt weergegeven in het rood (zie bijlage 4a bij verslag van resultaten bureauonderzoek).

- Hoeveel archeologische vlakken zijn er waarneembaar? Is er een duidelijke ophoging (naar aanleiding van de transgressies) te herkennen?
- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

• Plan van aanpak

Hieronder wordt per voorgestelde onderzoeksmethode de te hanteren techniek beschreven:

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle onder-

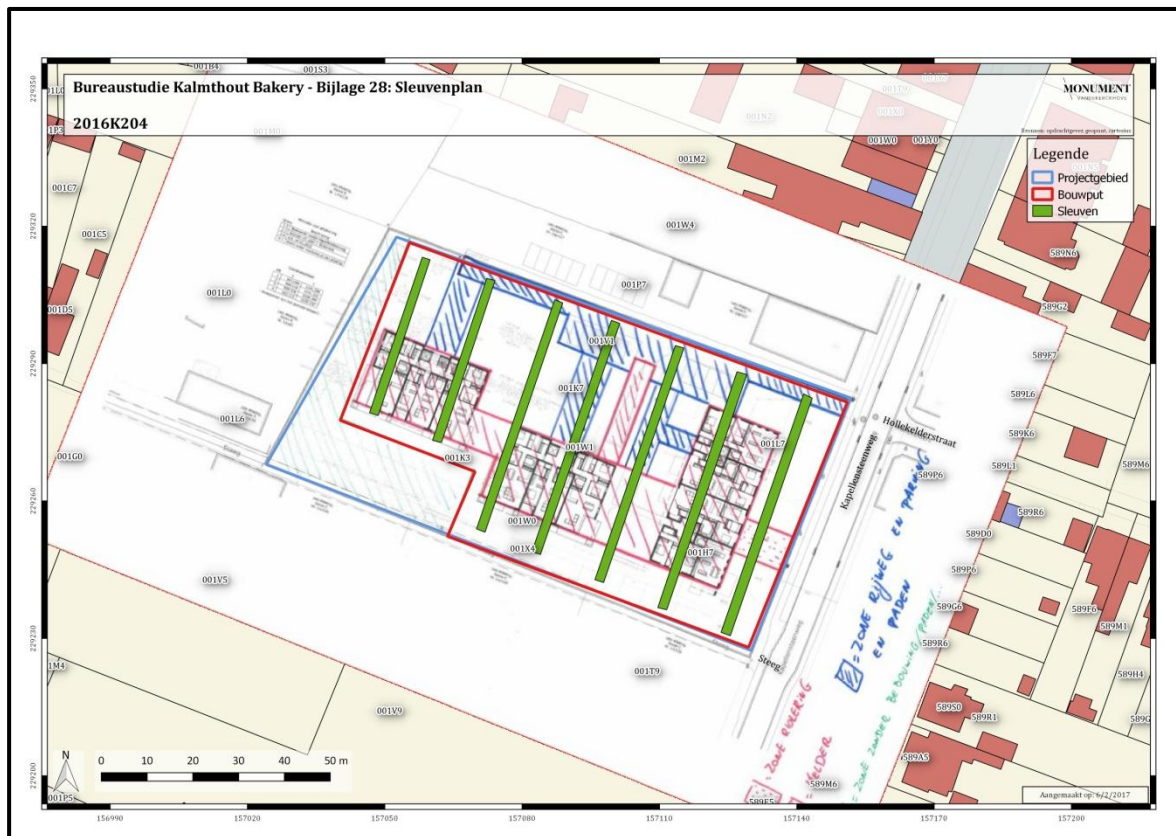
broken proefsleuven over het volledige onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt)¹. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd. Op die manier is er het meeste kans om sporen van oude landelijke gebouwen die in de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen hoofdzakelijk zuidoost-noordwest zijn georiënteerd, aan te snijden. Per sleuf en minstens om de 50m wordt machinaal een profielput aangelegd, op een dermate manier dat er een geschrinkt patroon ontstaat en men in feite om de 25m een zicht heeft op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein.

Er worden extra volgsleuven, dwarssleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Er wordt 10% van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5% door middel van volgsleuven, dwarssleuven of kijkvensters. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem optimaal deze voorafgaand de start van het veldwerk benaderd. Indien nodig worden kwetsbare sporen (vb. brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

De sleuven worden ingepland in functie van de hellingsgraad en de te verwachten sporen. Aangezien de hellingsgraad vrij verschillend is van west naar oost, wordt geopteerd om de sleuven noord-zuid te oriënteren (zie figuur 2 en bijlage 28 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek).

¹ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te preferen boven andere systemen. Zie *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.*

Figuur 2: Inplantingsplan met aanduiding van de proefsleuven (zie bijlage 28 bij verslag van resultaten bureauonderzoek).

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methode dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Deze fase van het vooronderzoek moet niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

• Gewenste competenties

- ➔ In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 100 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek op zandbodems met de aanwezigheid van een plaggendeek, en beide beschikken over minstens 35 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek.

- ➔ Gedurende het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandbodems met een plaggendek.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.